

Gents
Milieu
Front

Frontaal

herfst
2024

**AI: ook slim voor
de planeet?**

**Gentse
kieswijzer**

**Interview
Ingrid Robeyns**

Ode aan de voetganger
06

Roots: Alfi
09

Gent

en omstreken

06
inzichten
Een ode aan de voetganger

09
roots
Alfi Yusrina uit Indonesië

10
ontdek
Look plukken in Lochristi

13
ontmoet
Filip Van Den Rijse

Waterkwaliteit
14

Expert Ingrid Robeyns
24

Milieu

inzichten

14
dossier
Waterkwaliteit

16
hot topic
AI, streamen, crypto: duurzame impact?

20
voortaan
Struikrover

23
column
Lisa's gedacht

24
expert
Ingrid Robeyns

Kieswijzer
30

Vrijwilliger Winfried
34

Front

van goodwill

28
GMF-boekenclub
De Goede Voorouder

29
stadsnatuur
Druivelaar

30
beleid
Kieswijzer

34
vrijwilliger
Winfried Huba

35 Jules

36 kalender

38 volg ons

39 over ons

Spons

'21 juli was wereldwijd de warmste dag ooit', kopte De Standaard deze zomer. De klimatologische onheilstijdingen volgen elkaar alsmäär sneller op. Het lijkt alsof we de race tegen de klimaatverandering nog moeilijk kunnen winnen. Ook het weer in Gent zal extremer worden: soms heter, soms droger, soms natter. Om de effecten van dit extreme weer te temperen, moeten we onze stad zien als een spons. Een spons die water kan vasthouden in droge periodes en die water kan opslaan als het veel regent.

Met het nieuwe Europese REWILD-project wil Stad Gent verharding tegengaan en meer groen in de stad brengen. Gents MilieuFront is partner in dat project en zal vanaf volgend jaar mee ontharden en vergroenen. Naast de Geveltuinbrigade zal GMF nu ook een onthardingsteam opzetten. We gaan burgers en bedrijven stimuleren en bijstaan om hun teveel aan verharding weg te nemen.

Laten we dit ook als een kans zien. Wij maken ons sterk dat minder beton en meer groen ook gewoon heel leuk kan zijn: meer aantrekkelijke ontmoetingsplekken in de stad, meer biodiversiteit,... Kortom een aangenamere stad!

Steven Geirnaert
coördinator Gents MilieuFront

< 1%

Lees: minder dan 1 (procent). Om de Vlaamse renovatiedoelstellingen - en dus klimaatdoelstellingen - te halen, moeten jaarlijks 3,3 procent van onze woningen worden gerenoveerd. 'We halen nog niet eens 1 procent. Nog enorm veel werk aan de winkel dus' zegt Veerle Vercruyce van MilieuAdviesWinkel, het servicepunt voor duurzaam wonen en bouwen van GMF.

'Chinese webshops als Temu en Shein doen de hele modesector én de tweedehandsmarkt kraken'

Afrika, de grootste afzetmarkt van Europese tweedehandskleding, heeft de wegwerpkledij-industrie ontdekt. 'Dat is problematisch voor de economie achter de kledingcontainer: duizenden jobs, hier én in Afrika, gaan verloren,' zegt Kristof Bogaert van Denuo - De Morgen, 26 augustus 2024

Frivool riool!

Meer groen in je straat? Vraag erom!

Meer groen en waterinfiltratie in je straat? Dan is een frivool riool de oplossing! In plaats van ons kostbaar regenwater rechtstreeks af te voeren naar de riolering, kan het even goed (deels) rustig insijpelen in een groene berm: een kleine maar slimme ingreep! Stad Gent past dit principe al toe bij nieuwe straten en heraanlegprojecten. Maar GMF wil ook kijken naar bestaande straten. Ken jij een geschikte plek, of wil je zelf een frivool riool in jouw straat? GMF stelde een formulier op dat jij in een-twee-drie kan verzenden!

Surf snel naar gentsmilieufrent.be/frivoolriool!

Gentse Klimaatprijs 2024

Een autodeelsysteem en 's werelds grootste bio-testfabriek

Het Gents Klimaatforum, waar GMF fier lid van is, reikt elk jaar Klimaatprijzen uit vanop het Trefpunt-podium tijdens de Gentse Feesten. In 2024 vielen 2 lokale, échte vernieuwers in de prijzen. Dégage begon 25 jaar geleden piepklein en bottom-up, maar telt vandaag zo'n 6500 gebruikers en 480 deelwagens. Elke deelwagen zorgt voor 4 tot 18 minder wagens, minder openbare ruimte gaat naar (verharde) parking, ... nergenduust redenen waarom Dégage deze prijs dubbel en dik verdient. Bio Base Europe Pilot Plant (BBEPP) is een grote testfabriek die werkt op basis van bio-gebaseerde technologieën. Ze bieden een alternatief voor het gebruik van klassieke chemische producten en fossiele grondstoffen. Volgens WWF kunnen biogebaseerde producten en processen jaarlijks tot 2,5 miljard ton CO₂ uitsparen. Een Gentse innovator met impact, dus!

Lees meer over de winnaars op gentsklimaatforum.be

Het Front plant bomen in uw hof

'99 bomen' op privégrond (auf ihrem Weg zum Horizont!)

Geveltuinen, bloembollen, Gentse brousses en toekomstbomen: GMF blijft non-stop Gent vergroenen! Maar terwijl we ons de voorbije jaren vooral op het openbaar domein hebben gericht, kijken we dit jaar ook naar privégrond: we willen bomen planten in zo veel mogelijk Gentse tuinen! Waarom? Tuinen zijn goed voor 1/4 tot 1/3 van de totale oppervlakte van groot Gent. Daar ligt dus heel wat vergroeningspotentieel. Veel mensen willen best wel vergroenen en dromen - vooral tijdens hete zomermaanden - van een boom(pje) in hun tuin, maar hebben vaak geen idee hoe eraan te beginnen. Voor hen lanceren we de campagne '99 bomen': GMF komt tegen bodemprijzen een boom planten! We helpen zelfs mee een geschikte boom uit te kiezen. Zo willen we elke barrière wegnemen die er zich maar kan stellen - op het voorzien van een plantgat na hoeft de aanvrager niets meer te doen. Via ons keuzeformulier en webshop fiksken wij alles, van begin tot einde. Zo kan jij volgende zomer genieten van wat extra lommer en verkoeling in jouw tuin!

Alle info en bomen bestellen via gentsmilieufrent.be/99bomen!

GMF leert zijn volk delen

Leerecosysteem in the making

GMF gaat intens samenwerken met organisaties als De Transformisten, Mpac, Labo vzw en Wij Delen om een Gents 'leerecosysteem' te ontwikkelen rond gedeeld gebruik en herstel. Want Gent bruist: in elke wijk kom je wel solidaire of innovatieve deel- en reparatieinitiatieven tegen. Organisaties zoals de Pastory, Gentse Spruiten en El Laboristo tonen aan welk potentieel er schuilt in al die Gentse deelinitiatieven: ze zijn naast een grote hulp voor individuele mensen ook sociaal en buurtversterkend. GMF en partners willen faciliteren dat al die Gentse organisaties tips en ervaringen gaan uitwisselen en zo elkaar versterken. Een mooi en lokaal ecosysteem waar het Front graag zijn steentje aan bijdraagt!

Ben jij actief in een Gentse organisatie of burgercollectief en wil je graag meewerken? Neem contact op met stefanie@detransformisten.be

Ode aan de voetganger

Te lui om de fiets te nemen

Laurentplein - Lieven Bauwensplein 1894

Fietsers krijgen in Gent steeds meer plaats. Maar wat met de voetganger, wordt die niet vergeten of verdient die niet wat meer lof? Ik vroeg het mij af tijdens een wandeling op een avond door Gent. Voor Frontaal zocht ik een antwoord op mijn bedenking. De conclusie? Spitsvondige neologismen kunnen zeker bijdragen aan meer wandelvriendelijke steden, maar de realiteit is vaak weerbarstig.

txt_Toby Lauwerier pix_Beeldbank Stad Gent

Ik ga graag te voet. 's Morgens naar het werk of in het weekend naar de bloemenmarkt op de Kouter of elders. Omdat ik er tijd voor heb. Omdat ik van traagheid hou en van wat eenvoudigweg rondkijken. Omdat ik te lui ben om de fiets te nemen. Omdat het gewoon goed voelt, bijna als een daad van verzet tegen de stilzwijgende regel dat je voor elke afstand van meer dan pakweg enkele honderden meters minstens de fiets moet nemen. Ik wandel nog net niet met mijn handen op de rug. Het doet wat met een mens, te voet gaan.

Van wie is de straat?

Vroeger was het eenvoudig als je de straat wilde oversteken: je stak gewoon over. Als je al niet gewoon in het midden van de straat liep, want het rijk van de voetganger liep van gevel tot gevel. In de beginnende jaren van de auto was het aan de automobilisten om voetgangers te ontwijken. Maar vrij snel werden de rollen omgekeerd. De automobilist kreeg ruim baan, de voetganger werd samen met de fietsers, de spelende kinderen en een resem andere gebruikers verbannen naar de marge.

De straat mocht je enkel nog

oversteken als er toevallig een lege plek voorbijkwam en de ruimte voor voetgangers werd een restpost. De stoep staat vol met obstakels - lantaarnpalen, vuilbakken, fietsen en tegenwoordig ook laadpalen. Op de rijbaan zie je al die dingen nooit, of heeft er iemand al eens een lantaarnpaal midden op de weg zien staan?

Iedereen voetganger!

Wij voetgangers zijn nochtans met veel, want we zijn allemaal voetganger! Volgens het meest recente verplaatsingsonderzoek van de Stad Gent gebeurt ruim vijftien procent van alle verplaatsingen in Gent te voet.

Maar de voetganger is bescheiden. We zitten niet in een cocon van 1000 kilo staal

'Heeft er iemand al eens een lantaarnpaal midden op de weg zien staan?'

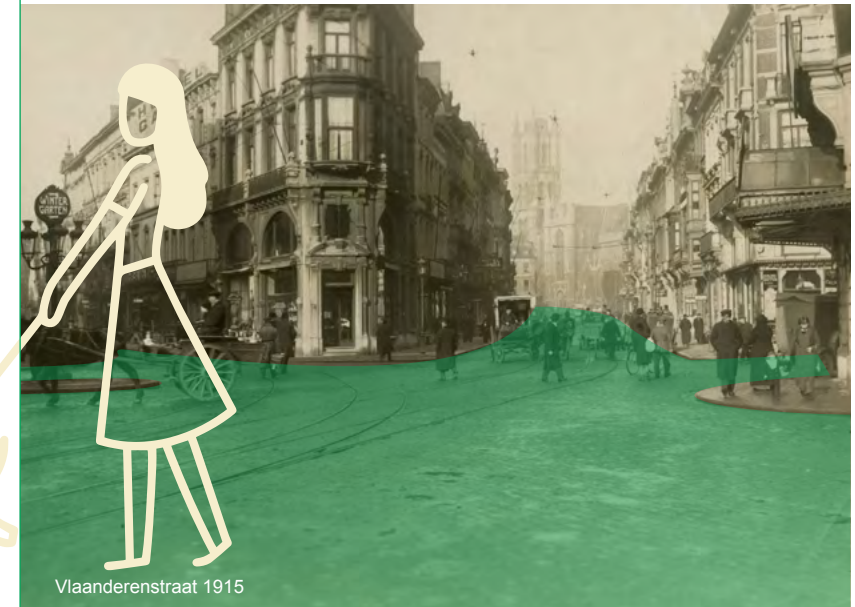
of hebben geen luidrinkende bel. Obstakel op het voetpad? Iedereen lijkt er van uit te gaan dat het toch niet zo moeilijk kan zijn daar gewoon omheen te wandelen, desnoods even op de rijbaan. Eén op vijf Gentenaars voelt zich nochtans niet veilig als voetganger in de stad en een derde van de Gentse voetpadgangers geeft aan hinder te ondervinden van al die obstakels en van schots en scheve stoeptegels.

'We zijn allemaal voetganger!'

Het laatste decennium kwam er gelukkig meer aandacht voor de voetgangers. In steden overal ter wereld wordt wandelvriendelijkheid de norm. De voetganger is de maat voor het gebruik en de aanleg van de publieke ruimte.

Een kwestie van minuten

Ook Gent maakte in 2022 werk van een voetgangersplan. Het Gentse plan omvat een concreet actieplan met 15 acties op korte en langere termijn. Niet alle acties zijn ingewikkeld. Of wat dacht je van actie 7: de stad wil centrumbewoners bewust maken van het gemak van stappen. De *Rapper Te Voet-kaart* - met de kleurrijke layout van een metroplan - toont dat je bijvoorbeeld maar 29 minuten stapt van de Dampoort naar de Zuid. Volgens Google Maps doe je er overigens slechts 25 minuten over. De meest kwieke Gentenaars hebben waarschijnlijk nog enkele minuten minder nodig voor het traject van ruim 1500 meter, maar het is een goede zaak dat die niet als norm genomen worden op de *Rapper Te Voet-kaart*.

Vlaanderenstraat 1915

'Een stad ontwerpen voor auto's gaat over auto's, een stad ontwerpen voor voetgangers gaat over al de rest'

Neologismen

Leefstraten, vijftienminutenstad, ontstrating, flaneerkwaliteit, nabijheidseconomie of doorwaadbaarheid: de hernieuwde aandacht voor voetgangers en bij uitbreiding voor een stad op mensenmaat brengt ook nieuwe woorden en concepten met zich mee. Toch blijkt in de praktijk vaak hoe diepgeworteld het autodenken zich in onze geesten en straten genesteld heeft. Bijkomende weginfrastructuur met ruimte voor fietsers en voetgangers als pasmunt wordt nog veel te vaak als zaligmakende oplossing gezien om vooral doorstroming

van autoverkeer te faciliteren. Een tunnel onder de Heuvelpoort, iemand?

Van quick wins naar echte transformatie

Metroplannetjes en een betere afstelling van verkeerslichten zijn belangrijke stappen richting wandelvriendelijke stad, maar niet voldoende. Misschien ligt de belangrijkste sleutel wel bij het omgekeerd ontwerpen van de straat, dat is van buiten (de stoep dus) naar binnen ontwerpen en niet andersom, zoals lange tijd gebruikelijk was. Auto's krijgen voortaan de restruimte: de trendbreuk kan niet groter zijn. Een stad ontwerpen voor auto's gaat over auto's, verkeersborden en reglementen. Een stad ontwerpen voor voetgangers gaat over al de rest: gezondheid, sociale cohesie en inclusiviteit, rechtvaardigheid, klimaatbestendigheid en vergroening. Als dat geen ode aan de voetganger is!

Wat zijn de ambities van de Gentse politieke partijen rond stedelijk groen, natuur en klimaat?

MET

Voor Gent:

Astrid De Bruycker

Groen:

Tine Heyse

CD&V:

Isabelle Hendrickx

N-VA:

Anneleen Van Bossuyt

PVDA:

Tom De Meester

Moderator:

John Vandaele

HET GENTSE NATUURDEBAT

Donderdag 26 september in De Centrale (Turbinezaal)

DEUREN 19.30 UUR, START 20.00 UUR - KRAANKINDERSSTRAAT 2, 9000 GENT.

Tickets? Gratis! shop.stamhoofd.be/natuurdebat of scan QR-code

Natuurpunt
Regio Gent

tintelijn

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur opfrissen?

Schilder-, kalei-, timmer- of pleisterwerken:

Tintelijn voert ook werken uit bij je thuis.

DE NATUURVERFWINKEL

Bij Tintelijn zetten we in op gezonde verf en duurzame producten. Nood aan inspiratie of informatie? Kom eens langs!

Onze experts zijn van vele markten thuis.

info@tintelijn.be • 09 219 09 60
Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelijn.com

Alfi — 'Mijn roots kan ik verspreiden via voeding'

Alfi Yusrina_33

roots_Indonesië

Haar studies brachten Alfi naar België, al had ze nooit gedacht Jakarta daarna in te ruilen voor... Poperinge. De gezelligheid en het engagement van de bioboerderij van haar schoonfamilie wogen echter niet op tegen de eenzaamheid en onbereikbaarheid die ze ervaarde in de Westhoek. Daarom streek Alfi samen met haar vriend uiteindelijk neer in Gent.

'Ik woon hier graag!' vertelt ze enthousiast. 'Het was echt de beste keuze; er is zo veel te doen. Als grafisch ontwerper werk ik nu deels bij Veggie=Halal en Voem vzw. Met mijn Instagram-account Nature Ahead focus ik op plantaardige en vegetarische gerechten. Ik begon ermee toen ik net in België was en veel met koken experimenteerde. Intussen geef ik zelfs kookworkshops. Daarbij ben ik trots dat tempeh uit Indonesië komt. Zo kan ik mijn roots verspreiden via voeding!'

'Al die lokale en duurzame winkels in Gent zijn zo anders dan de grote shopping malls in Jakarta. Hier kan je eenvoudig zero waste winkelen. En door initiatieven als Too Good To Go en Let's Save Food lijkt het erop dat iedereen in Gent duurzaam kan eten, arm of rijk.'

'Maar wat een verschil in eetgewoonten! In mijn geboorteland kan je drie keer per dag warm eten en er is meer variatie, zeker voor het ontbijt – elke dag boterhammen is niets voor mij. Ook is het er veel goedkoper om buitenshuis te eten, bijv. op de lokale markt. Bovendien gebruikt de Indonesische keuken geen boter en amper zuivelproducten, zodat de overgang naar plantaardige voeding gemakkelijker gaat.'

'Tot slot... in Indonesië verloopt alles wat meer chill. Als je hier wil afspreken met vrienden, moet je dat soms drie weken op voorhand plannen. Dat was echt aanpassen!'

txt_An Van Hemeldonck pix_Jurgen Remmerie

Voorwaarts met de Landbouwbrigades: Look in Lookristi

Het is meewerkdag bij bioboerderij Het Rawijs in Lochristi. Na wat zoeken in de enorme serres, tussen tafels met perspotjes en plantbakken, vind ik boerin Barbara, die uitleg geeft aan twee jonge vrouwen. Die zijn hier, net als ik, terecht gekomen via de Landbouwbrigades, een organisatie die bemiddelt tussen biologische boerderijen en sympathiserende burgers.

txt_pix_Joris Eschauzier

We zullen iets leren over de biolandbouw en tegelijk een concrete bijdrage leveren aan een gezonde landbouw op menselijke schaal. Dat is een landbouw zonder buitensporige ecologische voetafdruk, noch op andere continenten noch in België, die het milieu respecteert en werkelijk gezond voedsel oplevert.

Dat zijn ongeveer de doelstellingen van de Landbouwbrigades, en daaraan wil ik graag meewerken. Maar eerst krijgen we een rondleiding. De meeste indruk maakt een serre die is ingericht als voedselbos. Ik zie zelfs een sinaasappelboom. Boven de tafel waar de werkers 's middags komen eten, hangen zware druiventrossen.

Oorspronkelijk was het hier een azaleakwekerij, maar de eigenaars begonnen zich vragen te stellen bij de pesticiden die daarbij nodig zijn, en zijn overgestapt naar de biologische tuinbouw. Die gebeurt in de vorm van een

CSA, of "community supported agriculture". Daarin maakt een groep mensen, een "gemeenschap" van consumenten, met een boer afspraken over een hoeveelheid te telen voedsel tegen een prijs die een redelijk inkomen oplevert.

'Hoe consequent eet ik zelf eigenlijk bio?'

Deze CSA werkt als zelfoogstboerderij: de leden van de gemeenschap oogsten zelf het oogstaandeel waarvoor ze betaald hebben. Bij alle bedden staan daarom bordjes, die aangeven hoeveel je mag oogsten en hoe dat moet gebeuren. Buiten, tegen de laatste serre, zie ik een breed bed met een weelde aan bloemen. Dansende kleurenpracht tussen al het groen, die je mag plukken voor thuis. En dan gaan we knoflook oogsten. Het natte weer van de afgelopen maanden heeft het gewas geen goed gedaan.

De stengels, die nog stevig aan de lookbol behoren vast te zitten, zijn nu grotendeels verdwenen. We steken, de rij knoflookplanten zo goed mogelijk volgend, de grond los en woelen die dan met de hand om op zoek naar de bolletjes. Ze zien er zielig uit, vaak gelig, met loszittende partjes. Als we ze al weten te vinden....

'Natuurlijk zijn de boeren kwaad. Ze moeten werken tegen prijzen waar ze niets aan verdienen'

Maar de sfeer is opperbest. We werken in koppels. Mijn maatje is Mary, die een baan van vier dagen in de verpleging heeft en hier regelmatig vrijwillig mee komt werken. Ze is zelf van boerenafkomst en heel handig met de riek. Ze weet de bolletjes perfect op te sporen, haar opbrengst is duidelijk groter dan de mijne.

We hebben het over het heersende voedselsysteem. "Natuurlijk zijn de boeren kwaad", oppert ze. "Ze moeten werken tegen prijzen waarvoor ze niet kunnen produceren, laat staan iets verdienen."

"Ja", zeg ik, "maar waarom zijn die prijzen dan zo laag?" Daarvoor kan ik maar een reden bedenken: het aanbod is te groot. Mary is het daar mee eens, maar wijst erop dat de boeren wel zo veel moeten produceren, juist omdat de prijs zo laag is. Een vicieuze cirkel, concluderen we.

Die ook een helse machine is. Aan de ene kant gaan er kunstmest, landbouwgif en regenwoud in, en aan de andere

kant komen er stikstof, mest en veel geld uit.

"Maar waar gaat al dat geld dan naartoe?" vragen we ons af, en dan zijn onze twee rijen knoflook geoogst. We beginnen weer van voren aan, met twee nieuwe rijen en dezelfde vraag.

"Volgens mij gaat het geld naar de banken, die soms zelfs zogenaamd van de boeren zelf zijn", zegt Mary, en dan roept ze: "Pas op!", en graait snel voor mijn aanstormende riek uit nog een bolletje knoflook tevoorschijn. "Die bank geeft geen rente voor knoflook die in de grond zit!"

Natuurlijk, maar ik wil zelf toch ook nog iets inbrengen, en zeg: "Het gaat ook naar de producenten van bestrijdingsmiddelen, kunstmest en landbouwmachines".

"Ja, maar ook naar al die makelaars en adviseurs," zegt Mary.

"Naar de supermarkten en hun marges," zeg ik.

"Naar alle burgers die liever hun geld aan andere dingen besteden dan aan goed voedsel," sluit Mary af. Ja, inderdaad. Hoe consequent eet ik zelf eigenlijk bio?

En nu is ook deze rij klaar. We hebben al veel bijgedragen aan een ander voedselsysteem. Mary gaat naar huis, ik ga lunchen met de boeren en de andere Landbouwbrigadisten.

Daar zitten we, onder de druiventrossen: een boer en een boerin, twee vrijwillige medewerkers, en wij drieën van de Landbouwbrigades. Er komt een schaal gemengde salade op tafel, waarvan alle ingrediënten weinige minuten geleden nog in de grond stonden of aan hun struik hingen.

Er is stevig biobrood en kaas. Ik laat het me smaken.

En dan gaan we weer aan het werk. Nog een paar uurtjes en we storten onze lookbollen op een tafel om daar te drogen. De dag zit er op. Welbesteed, vind ik zelf, met dank aan de boeren van Rawijs en aan de Landbouwbrigades.

'Aan de ene kant gaan er kunstmest, landbouwgif en regenwoud in, en aan de andere kant komen er stikstof, mest en veel geld uit'

Die je trouwens hartelijk uitnodigen voor een volgende meewerkdag: inschrijven via hun website.

Een rentevoet. Mooi. En ook een impactvoet? Nog mooier.

De impactvoet: dat is onze belofte om jouw geld te laten renderen. Voor jezelf, je streek en de planeet. Daarom gaat het naar ethisch-duurzame projecten en bedrijven.

Ook sparen of beleggen met een impactvoet? Ontdek meer op vdk.be/impactvoet.

verdriedubbel
je denken

Filip — 'Met een camionette leveren in centrum Gent is niet meer van deze tijd'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich rechtstreeks of onrechtstreeks inzet voor een duurzamer Gent. Deze keer aan de beurt: Filip Van Den Rijse.

'Een tiental jaar geleden begon ik te werken in de winkel van het Hinkelspel. De kaasmakerij maakt al sinds de jaren 80 biologische kazen en duurzaamheid is voor hen altijd heel belangrijk geweest. Van bij het begin werkten ze enkel met biologische melk, dat was toen echt nog niet evident. Voor de productie van kaas heb je veel water en elektriciteit nodig. Daarom hebben we al een tijdje zonnepanelen en momenteel maken we plannen voor het aanleggen van een rietveld. Dan kunnen we het water dat we verbruiken, zuiveren en weer laten insijpelen.'

'Duurzaamheid gaat over meer dan ecologie. Het gaat ook over hoe je omgaat met mensen. Zo werken we al lang samen met dezelfde boeren die onze melk leveren. We betalen hen niet de marktprijs, maar de prijs die zij nodig hebben om rond te komen. Zij leveren de kwaliteit die we nodig hebben en wij betalen daar een correcte prijs voor. Daarnaast hebben we ook een goede band met de producenten van de andere kazen die we verkopen in de winkel.'

'Momenteel houd ik me vooral bezig met leveringen aan winkels en horecazaken in Gent. Het is heel leuk om met die mensen over het product kaas te kunnen praten. We leveren alles met de elektrische bakfiets, zodat we niet meer met een camionette de stad in moeten. Niet alleen is dat niet praktisch, het is ook echt niet meer van deze tijd.'

'Ook voor mij persoonlijk is duurzaamheid belangrijk. We hebben onlangs verbouwd en hebben dat zo ecologisch mogelijk aangepakt. Hebben we een auto nodig dan lenen we die via een deelsysteem, maar we doen zo veel mogelijk met de fiets of het openbaar vervoer.'

txt_Hanne Neys pix_Jurgen Remmerie

Het Gentse water is obees

Hoe we het water terug gezond maken

Water is alomtegenwoordig in het prachtige Gent. Iedereen passeert dagelijks wel ergens wat water van Gent. Maar wat speelt er zich onder deze waterspiegel af? Hoe is het gesteld met het water in Gent en wat kunnen we doen om de waterkwaliteit goed te krijgen?

txt_Lieven Symons, Steven Geirnaert pix_Bieke Vanherrewege

Samen met Waterland ging GMF in gesprek met Peter Goethals, professor Waterecologie aan UGent in de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen.

We beginnen ons gesprek met de vraag: wat is het grootste probleem voor waterkwaliteit in onze Gentse Waterlopen? In tegenstelling tot wat je zou kunnen vermoeden benoemt de professor niet de historische vervuiling maar de vermessing van het water!

Vermesting in de stad

Het Gentse water is obees. Er zitten meer voedingsstoffen (te veel nutriënten) in dan goed is. De bronnen die ervoor zorgen dat het water voed-

selrijk is, komen hoofdzakelijk van vermessing en rioleringen. Water dat van de Schelde en Leie stroomopwaarts Gent binnenstroomt is redelijk nutriëntrijk door landbouwactiviteiten in onze regio's. Daarnaast is er nog veel rioleringswater dat ongezuiverd in de Gentse wateren kan stromen. Heel wat rioleringen in Gent moeten zowel afvalwater als regenwater opvangen. Bij hevige regenbuien stroomt er dan via de zogenaamde overstorten ongezuiverd rioolwater in de Gentse wateren. Veel voedselrijke stoffen (voornamelijk afkomstig van het doorspoelen van onze toiletten) stromen zo in open water.

De algen zijn het probleem!

Maar waarom is het nu een probleem dat er zo veel nutriënten (voedingsstoffen) in het water zitten? Het probleem met een voedingsrijke omgeving is, net zoals in natuurgebieden, dat de snelst en gemakkelijkst groeiende organismen onder deze om-

standigheden gaan woekeren. In het water gaat het dan over algen die super-efficiënt groeien als ze veel voedingsstoffen terugvinden. Ze groeien en vermenigvuldigen zich. Deze algen zorgen ervoor dat het licht moeilijker kan doordringen tot op de bodem van het water waardoor andere planten het nog moeilijker krijgen om te groeien. Als de algen na een tijdje worden afgebroken, wordt zuurstof aan het water onttrokken en komt er CO₂ vrij. Hierdoor wordt het voor andere levende organismen (planten, dieren, larven,...) opnieuw moeilijker om te overleven in het water.

'Het teveel aan nutriënten is een kanker voor het watersysteem'

Gents MilieuFront en Waterland ijveren al lang voor groene oevers in de stad. Professor Goethals nuanceert het effect daarvan: "Het werken met groene oevers en eilanden blijft nuttig en waardevol. We mogen hier echter geen wonderen van verwachten. Als we het teveel aan nutriënten beschouwen als een kanker voor het watersysteem, dan kunnen we de groene oevers inschalen als een massage voor een kankerpatiënt. Zeer lokaal kan het een groot positief effect hebben, maar we gaan het probleem er niet mee oplossen. We moeten ook

Waterland en GMF zullen in het najaar de waterkwaliteit van de Lieve in Wondelgem onderzoeken. Met de Waterhelden gaan we een tijdlang op een aantal punten in de Lieve diverse waterparameters opvolgen. Zo zullen we te weten komen hoe het met de Lieve in Wondelgem gesteld is. Met de resultaten gaan we in overleg met die beheerder om verbeteringen te realiseren.

Heb je ook zin om mee te meten?
Mail naar annelies@gentsmilieufont.be

blijvend werk om de kanker (teveel aan voedingsstoffen) weg te werken."

De weg richting oplossingen

Voor de oplossingen moeten we in drie richtingen kijken volgens prof Goethals.

Ten eerste zijn er nog teveel rechtstreekse lozingen binnen Gent zelf. In 2019 identificeerde de Stad Gent 537 woningen of punten die op dat moment rechtstreeks loosden op het open water in Gent. Dat zijn huishoudens waar het water van de WC, douche, wasmachine,... recht in het open water stroomt. De Stad heeft in 2023 de eigenaars van deze panden (woningen maar ook woonboten) aangeschreven. Ze krijgen de kans om zich in orde te laten stellen of zich te laten begeleiden. Het zich in orde stellen is echter niet zo eenvoudig omdat het dikwijls betekent dat de volledige gelijkvloerse verdieping opgebroken moet worden voor aanpassingen aan het buizensysteem.

Ten tweede zullen we ook

extra werk moeten maken van ons rioleringsstelsel. Hier stellen we vast dat er nog te veel ongezuiverd water, dat wel al in ons rioleringsstelsel terecht komt, de waterzuiveringsinstallatie niet bereikt. De eerder genoemde overstorten moeten worden aangepakt. Dit zal gedeeltelijk kunnen gebeuren door technische oplossingen bij de overstorten zelf (ervoor zorgen dat er vooral regenwater in de waterloop terecht komt en geen rioolwater), door grotere infrastructuur en door meer regenwater uit het watersysteem te houden. Voor deze laatste heeft de Stad een aantal verantwoordelijkheden en tracht ze straat per straat al meer water op te vangen. Dus meer ontharden en meer lokaal water opvangen (in regenwaterputten of infiltratievoorzieningen) is de boodschap. Voor de infrastructuurle ingrepen zijn de rioolbeheerders aan zet.

Ten derde stellen we ook vast dat er nog nutriëntenrijk water uit de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) loopt. De laatste generaties

van RWZI's focussen door vernieuwde inzichten ook steeds meer op vergistings-technieken (ter vermindering van de CO₂-uitstoot) en op andere stoffen (chemicaliën, medicijnen,...) waardoor een

'Werken aan individuele lozingen, de riool en zuiveringsinstallaties zijn prioriteiten'

verdere efficiëntie en effectiviteit die we op het vlak van nutriënten nog zouden kunnen bereiken, uitblijft. Een andere aanpak en beheer van de RWZI's wordt nauwelijks bekeken. Die keuzes voor deze infrastructuur is jaren geleden vastgelegd en begroot. Dit nu omgooien gaat - volgens de overheid - niet of moeilijk.

Waterland tracht mensen dichter bij het water te brengen en werkt over heel Vlaanderen. Je kunt de organisatie ook kennen van de Dobberdagen op Houtdok, of de Zalige zwemdagen in het Bonapartedok in Antwerpen. Meer weten over Waterland? www.waterland.be

De AI-trein raast door... op kolen

Over het energie-verbruik van AI en andere opkomende technologieën

De capaciteiten van generatieve AI, zoals ChatGPT, zijn ronduit indrukwekkend, maar doen ook vragen rijzen, onder meer rond het energieverbruik. GMF neemt de proef op de som en vergelijkt met twee andere populaire technologieën: Bitcoin en video streaming.

txt_Natan T'Joens pix_Thijs Michiels

Studenten gebruiken het als leerondersteuning, bedrijven om hun productieprocessen te optimaliseren, en grafici om beelden te maken. Chatbots en andere vormen van generatieve AI beloven ons het leven gemakkelijker te maken, maar dit digitaal vernuft is niet gratis: elk AI-antwoord is het resultaat van erg complexe berekeningen die veel elektriciteit en dataopslag vergen. Een enkele vraag aan ChatGPT zou volgens schattingen 3 tot 6Wh elektriciteit verbruiken.

'Een vraag aan ChatGPT verbruikt evenveel elektriciteit als je smartphone voor de helft opladen'

Ter vergelijking, met 6Wh elektriciteit kan je een ledlamp van 6W één uur lang laten branden, of een gemiddelde smartphone tot 50% opladen. Bovendien wordt er ook heel wat vers water verbruikt bij de koeling van de computers die deze berekeningen maken: ongeveer een halve liter per 25 vragen.

Toch even nadenken wanneer je voor het plezier aan de haal gaat met onze artificiële vriend? Sta dan twee keer stil als je lollige prenten gaat maken, want een recente studie toont aan dat het maken van een figuur 12Wh kan kosten, het dubbele van het maken van tekst. In veel gevallen is er bovendien een wisselwerking tussen gebruiker en het AI-programma waarbij men stapsgewijs op zoek gaat naar de geschikte figuur. Als u hierbij 20 keer zou proberen, en u een elektriciteitsverbruik heeft dat in lijn ligt met de gemiddelde Gentenaar, dan zal uw verbruik voor die dag al met 10% gestegen zijn.

Dure AI-trein

Het zijn cijfers die de wenkbrauwen doen fronsen, niet in het minst als men rekening houdt met het feit dat ChatGPT alleen al dagelijks tot

100 miljoen vragen krijgt. Daarbij komen nog eens de zogenaamde vaste energiekosten. De ontwikkeling van ChatGPT was titanenwerk - supercomputers klokten in totaal meer dan een miljoen uur aan rekenwerk - en dit heeft zich gemanifesteerd in een to-

'De AI-trein rijdt grotendeels op fossiele brandstof, doordat veel van de gebruikte datacenters in de VS gelegen zijn'

taalverbruik dat geschat wordt op 1300MWh. Daar kan men 1 jaar lang 600 Gentse huishoudens van elektriciteit mee voorzien. De vernieuwde versie van het programma, GPT-4, zou naar verluidt 20 tot 50 keer meer elektriciteit gekost hebben. Ondertussen komen er ook meer en meer andere big tech-bedrijven, zoals Alphabet (Google) en Meta (Facebook), op de proppen met hun eigen nog krachtigere versie van generatieve AI, allen bereid om een torenhoge elektriciteitsrekening te betalen in de hoop de grote AI-trein niet te missen.

Die trein raast maar door en het ziet er niet naar uit dat hij binnenkort zal vertragen. Cruciaal is bovendien dat die trein voor een groot deel door vuile energie wordt aangedreven: veel van de datacenters die de AI-ontwikkelaars gebruiken zijn gelegen in de VS, waar elektriciteit nog voor 60% uit fossiele brandstof wordt opgewekt. Dit is een pak meer dan in Europa. De koolstofuitstoot van de gehele industrie wordt daarenboven verder aangezwengeld doordat de bouw van extra datacenters de vraag naar koolstofintensieve grondstoffen - zoals staal en zeldzame metalen - doet toenemen. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat heel wat grote ontwikkelaars, waaronder Google en Microsoft, schoorvoetend moeten toegeven dat zij hun koolstofdoelstellingen niet zullen behalen. De CO₂-uitstoot van Google in het bijzonder daalde zelfs niet, maar steeg in vergelijking met vorige jaren.

Bitcoin en video streaming

Het energieverbruik van AI lijkt relatief gezien

nog klein bier wanneer men die andere jonge, reeds succesvolle technologie onder het vergrootglas houdt. Cryptocurrency, waaronder Bitcoin de bekendste is, slaat op munten die uitsluitend digitaal bestaan - er is geen contant geld - en die niet beheerd worden door een centrale instantie zoals een bank. Daarom kan de waarde erg volatiel zijn, maar voorstanders pleiten voor de hogere transactiesnelheid en voor een zagezegde bescherming tegen inflatie. Een technische discussie waaraan GMF zich niet zal wagen. Maar het staat als een paal boven water dat de hoge energiekost het niet realistisch maakt om Bitcoin als alledaagse munt te adopteren. Iedere transactie vergt zo veel computergestuurde berekeningen dat het met de benodigde energie gemakkelijk een Gents huishouden voor 100 dagen van elektriciteit kan voorzien (700kWh). Voor één transactie. Oh ja, en dan kan je met het vers water dat verspild is tijdens de koeling van die computers ook nog eens een tuinzwembad (11 000l) vullen.

Huisje op wielen

polyvalente mobiele ruimtes

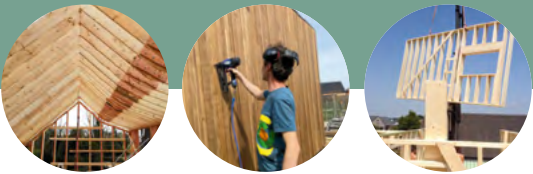
www.huisjeopwielen.be

HOTA

ERKENDE CV

SAMEN BIO-ECOLOGISCH BOUWEN MET HOUT

ZOEK JE EEN PARTNER VOOR JOUW (VER)NIEUWBOUW OF TOTAALRENOVATIE?

CONTACTEER ONS VIA:
WWW.HOTA.BE/CONTACT OF INFO@HOTA.BE

spectrum boombeheer

Contacteer ons voor een professionele aanpak door gecertificeerde boomverzorgers.

spectrumboombeheer.be info@spectrumboombeheer.be 0495 18 49 05

- Snoeiwerken
- Vellingen
- Aanplanten en verplanten
- Boomtechnisch advies
- Ploffen voor o.m. bodemdrainage

'AI biedt veel perspectieven. Die kunnen best mooi zijn zolang we er doordacht en verantwoord mee aan de slag gaan'

Op globaal niveau was het verbruik van alle Bitcoin-transacties in 2023 samen gelijk aan ongeveer 120 000GWh, dat is anderhalf keer het jaarlijks elektriciteitsverbruik van België.

Tot slot willen we de voorgaande cijfers in perspectief plaatsen met de schijnbaar onschuldige activiteit van video streaming. Schijnbaar onschuldig, horen we je denken, dus we kunnen ons nu ook al niet meer zorgeloos achter de beeldbuis neerploffen? Zeker wel, want veel hangt af van de manier waarop men dit doet. Dat een smartphone minder verbruikt tijdens het streamen dan een flatscreen of laptop lijkt nogal wies, maar ook de energie die nodig is om de beelden over het internet naar jouw toestel te krijgen - het streamen zelf - verschilt, afhankelijk van apparaat, type internetconnectie en beeldkwaliteit. Gemiddeld verbruikt het streamen van een Netflix-serie op een laptop (HD) 45Wh per uur,

waarvan de helft te wijten is aan het verbruik van je laptop zelf en de andere helft aan het verbruik van het internet en datacenters. Voor een grote flatscreen ligt dat verbruik wel 3 tot 4 keer hoger, voor een smartphone op mobiel netwerk daarentegen ligt dat 3 tot 4 keer lager. Bovendien is het goed om te weten, en best verbazend, dat het verbruik in mindere mate afhangt van de gebruikte videokwaliteit; u bent veel beter af om een zuiniger apparaat te gebruiken - bijvoorbeeld een zuinige laptop in plaats van de tv - dan de videokwaliteit te verminderen. Of nog beter, ga gewoon lekker naar de cinema!

De afrekening

Alles kost energie, en dat geldt niet in het minst voor onze digitale fantasieën. Bitcoin is veruit de meest energiever-slindende van de drie bovengenoemde technologieën, maar duurzame(re) alternatieven zoals Ethereum zijn in opmars. Generatieve AI kan enigszins

gerelativeerd worden, aangezien een uur lang Netflix kijken al evenveel energie consumeert als zeven vragen aan ChatGPT, wat bovendien genoeg is om een liter water aan de kook te brengen. Maar dan vergeet men al de kosten die voor de ontwikkeling en de hardware nodig zijn en het feit dat er alsmaar meer en nog krachtigere AI op de markt zal komen. De vraag die zich dus vooral opdringt is waarvoor we deze technologie willen gaan gebruiken. Beter niet voor het plezier, en ook niet om onze banale zoekopdracht in Google te vervangen - dat zou 25 keer meer energie verbruiken. Niettemin heeft specifiek ontworpen AI al gezorgd voor waardevolle wetenschappelijke, en ook klimatologische, bevindingen. Bovendien zetten tal van bedrijven het in om productieprocessen te optimaliseren en te verduurzamen. AI biedt met andere woorden veel perspectieven, en die kunnen best mooi zijn zolang we er doordacht en verantwoord mee aan de slag gaan.

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Kruiwagen, schop, go!

Bij renovatie- of nieuwbouwprojecten gaat vaak heel wat vegetatie tegen de vlakte. Bulldozers maken het terrein schoon, aanwezige struiken worden vernietigd. Dat kon zo niet langer, vond Bernice Kamphuis, oprichtster van de Nederlandse stichting Struikroven. Ze ging in gesprek met gemeenten en projectontwikkelaars en organiseerde heuse Struikrooifacties vóór de start van een project. Zo konden de buurtbewoners, gewapend met kruiwagen en schop, eerst redden wat er te redden viel. Lavendel, kruisbes, haagbeuk: tal van planten vonden met de Struikrovers ondertussen een nieuwe plek in een naburige tuin.

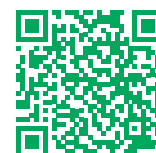
In Vlaanderen is er nog geen initiatief op dezelfde schaal, maar laat dat je vooral niet tegenhouden. Plan je een (ver)bouwproject en moeten daarvoor

Struikrovers to the rescue

wat struiken wijken? Contacteer je burens via brievenbus of Hoplr en laat hen door je tuin struiken op zoek naar herplantbaar moois. Spot je een groot bouwproject bij jou in de buurt en lachen de kogellook en het kattenkruid je toe? Trek je stoute schoenen aan, contacteer de projectontwikkelaar en ga samen met je burens op rooftocht.

Samen ontketenen we een Struikroof-revolutie in Vlaanderen. Kruiwagen, schop, go!

txt_Anke de Sagher pix_Bart Van Besien

P.S. Echte durvers kunnen ook les volgen aan de Struikrover-academy en de stichting doortrekken naar Vlaanderen

Witloof-pompoentaart met dadels

kooktijd

Zoet én hartig, voor sweethearts!

Gooi het lekkerste wat de Belgische en oriëntaalse bodems te bieden hebben samen in dit hartige gerecht!

txt_pix_ProVeg

skills

Ingrediënten

- 4 stronkjes witloof
- 500 g pompoen
- 10 dadels
- 160 g bloem
- 80 ml water
- 1 el olijfolie
- 375 ml sojaroom
- 1 el maizena
- peper, zout, nootmuskaat

Bereiding

- Snij pompoen en witloof in stukjes van 2 cm. Verhit 2 el olijfolie in een brede, lage pot. Roerbak kort witloof en pompoen, voeg een snuf nootmuskaat toe en zet daarna een deksel op de pot. Laat op een zacht vuurtje gaar stoven. Voeg een scheutje water toe als de groenten dreigen aan te bakken. Kruid af met peper en zout en laat de groenten minstens een uur uitlekken in een vergiet.
- Meng in een kom de bloem, het water en de olijfolie + een halve tl zout en wat zwarte peper. Kneed goed door en rol het deeg uit op een met bloem bekleed werkblad. Vet de taartvorm in en leg het deeg erin. Prik met een vork gaatjes in de bodem.
- Mix de sojaroom met de maizena, 1 tl zout en een halve tl peper. Snij de dadels in de lengte doormidden.
- Verdeel de witloof en pompoen over de taartvorm en giet de sojaroom erover. Werk af met de dadels door ze in een waaivorm op de taart te schikken.
- Zet de witloof-pompoentaart een halfuurtje in de oven op 180°C. Laat zo'n 5 minuten afkoelen voor je aan de feestdis begint!

Ontdek meer recepten op [proveg.be](https://www.proveg.be)

Zelf papier maken? Zo simpel is het!

Dit heb je nodig:

- Zeefraam
 - Papieroverschotten
 - Blender
 - Een bak voor water (moet niet diep zijn, zeefraam moet er inpassen)
 - Stuk dunne stof (bv. oud laken)
 - Eventueel droogbloemen
1. Maak papierpulp. Scheur oud papier in kleine stukjes en leg ze in een kom met een beetje water. Wacht 40 minuten.
 2. Blend alles tot een glad mengsel zonder stukjes. Voor witter papier kan je 125 ml azijn toevoegen.
 3. Vul de bak met water en voeg de papierpulp toe. Als decoratie kan je ook droogbloemen toevoegen. Roer alles.
 4. Duw het zeefraam naar de bodem van de bak. Verspreid de pulp gelijk boven het zeefraam.

Terug naar school met zelfgemaakte kladbladen!

5. Haal het zeefraam in een vloeiende beweging uit het water. Laat het even uitlekken. Gaten in je papier? Dan gebruik je niet genoeg pulp. Je kan het zeefraam opnieuw in het water duwen en meer pulp gebruiken.
6. Draai het zeefraam rustig om op een stuk stof. Druk met een theedoek op de achterkant van het zeefraam om het papier extra goed op de stof te drukken. Haal het zeefraam voorzichtig weg, de pulp hecht zich aan de stof.
7. Laat het papier volledig uitdrogen (best tot de dag erna). Nu kan je het lostrekken van de stof en klaar!

PS: je kan het zeefraam ook makkelijk zelf maken met een oude fotokader, wat gaas en een aantal nietjes, lekker duurzaam!

txt_Lowie Vandyck pix_Pixabay

Dieter heeft 200 elektrische auto's

Eentje voor het containerpark - eentje om naar de bomma te gaan - eentje om te gaan shoppen in Brugge - eentje om ...

Wat je plannen ook zijn: Battmobility heeft het geschikte voertuig voor jou (en je bedrijf).

Ontdek de goedkoopste mobiliteit op www.battmobility.be

Ondanks de openstaande ramen is het in mijn slaapkamer te warm. Het koelt niet goed af in de stad, maar mijn bed is zacht en mijn laken voelt prettig. Langzaam zweef ik door de poort die de echte wereld scheidt van de droomwereld. Aan de andere kant wekt de rollende zang van een merel me uit mijn droomslaap. De eerste zonnestralen priemen horizontaal door de muur van bladeren. Zoveel tinten groen, zoveel rijkdom. Als ik beweeg, schommelt mijn hangmat zachtjes heen en weer, als om me terug in slaap te wiegen. Andere vogels sluiten zich aan bij de merel en samen met het ruisen van de bladeren vormen ze het achtergrondkoor van de stilte. Ik neem de tijd om wakker te worden en trek de frisse boslucht diep in mijn longen. Na een tijdje kijk ik eens rond, of ik in de andere hangmatten hier hoog in de bomen al iemand zie bewegen.

Straks beginnen we de dag met het ochtendoverleg. We bespreken wat we vandaag allemaal zullen doen. Elke dag is anders, hier in het bos. Het belooft schitterend weer te worden, dus bouwen we verder aan de boomhutten. De keuken gaat de hoogte in. We schilderen bordjes om bezoekers wegwijs te maken.

Soms doen we iets ter ontspanning of om sympathisanten naar het bos te lokken: een sessie waarnemingsteken, een avond met livemuziek, een volkskeuken. En we leren van elkaar. Klimtechnieken die je nodig hebt om veilig in de bomen te kunnen klimmen, de knopen die erbij horen. Soms dwingt het weer ons om niet te hard te werken. Als het regent, nemen we de tijd om een spel te spelen of te lezen. Maar er zijn ook de klussen die elke dag moeten gebeuren, zoals drinkwater halen en koken. Elke dag is iemand anders verantwoordelijk voor de communicatie met de wereld buiten het bos.

Dit gebied kreeg twee decennia geleden een andere bestemming. Hier zou een stelplaats voor bussen komen. Bussen zijn goed, maar met wat we nu weten over de klimaatopwarming, stel ik in deze situatie bos boven bus. Terwijl ik uit mijn hangmat kruip, hoor ik een vaag gezoem in de verte. Het komt dichterbij, en al gauw raast er een drone van de politie rond. Gauw bedek ik mijn gezicht. Als ik herkend word vind ik in mijn brievenbus misschien de dwangsom die ons is opgelegd omdat we niet weggaan. De drone

Het groen achter de oren

De droom in het bos

Lisa Maréchal

vliegt recht op me af en scheert in een hels kabaal rakelings over mijn hoofd.

Een bende knalpotterorristen die door mijn straat racen wekken me abrupt uit mijn droom. Half twaalf. De nacht is nog maar net begonnen. De droom is niet afgelopen, maar zelf bezet ik geen bos. Ik weet niet of mijn droom de realiteit van een bosbezetting benadert, maar wel dat ik de bezetters van Het Bloemekenswijkbos helden vind en dat ik ze eeuwig dankbaar ben, wat de toekomst ook brengt. Ook in de herfst gaan de bezetters door met het redden van het bos. Iedereen kan hen daarbij helpen, door materiaal te brengen, mee te doen aan een activiteit in het bos of er een nachtje te slapen, of natuurlijk door een bezwaarschrift tegen toekomstige slechte plannen in te dienen bij het omgevingsloket. Alle acties kan je volgen op de Facebook-pagina van Wondelmeersen bezet.

**Columniste Lisa woont vlak bij het Bloemekenswijkbos en sympathiseert - net als GMF - met de bosbezetters. Daarnaast is ze vrijwilliger bij Gents MilieuFront, dat in dezen al heel wat werk verzette (zie gentsmilieufront.be/stelplaats). Dat we niet helemaal op dezelfde lijn zitten - voor GMF is het geen 'bos boven bus'-situatie -, houdt ons niet tegen elkaar te steunen, en weerhoudt ons er niet van Lisa hier het woord te geven.*

Iedereen moet iets doen

The Guardian noemde haar ideeën godslaster en ketterij in de neoliberale kerk. Toen Der Spiegel vroeg wat ze zou doen als ze 100 miljoen won met de lotto, antwoordde professor Ingrid Robeyns: '99 miljoen weggeven.' Frontaal ging daarom even checken of ze ondertussen toevallig de lotto had gewonnen.

txt_Bouke Billiet pix_Bouke Billiet

Wie met de trein reist, ondervindt de afbraak van gemeenschapsvoorzieningen aan den lijve. In plaats van veel te vroeg (om de stadsboulevard te bekijken) arriveer ik veel te laat in Utrecht, waar Ingrid Robeyns doceert. Geld investeren in een democratie (en in behoorlijk openbaar vervoer) in plaats van het op te potten in een belastingparadijs is een van de vele argumenten om een bovengrens te stellen aan rijkdom. Robeyns bepleit een ethische grens waarbij je voor jezelf stelt: meer heb ik niet nodig (bijvoorbeeld 1 miljoen euro) en een, fors hogere, politiek na te streven grens (zij stelt, voor Nederland, 10 miljoen euro voor). Want superrijkdom wordt niet écht verdiend, kan oneindig veel beter besteed worden, ontwricht democratieën, bestaat vaak uit besmet geld, maakt ongelukkig en valt, kortom, niet te rechtvaardigen. In Limitarisme legt prof. Robeyns het glashelder uit. Ter voorbereiding van haar GMF-lezing in december vuurde Frontaal alvast enkele vragen op haar af die tijdens onze lezing opborrelden:

Brussel vroeg Kate Raworth om er haar donut-model uit te rollen. Wat is uw eerste maatregel als Stad Gent u morgen inhuurt?

Raworth werkt heel erg bottom-up, met coöperatieven en zo. Heel interessant, maar het kent ook zijn systemische beperkingen. Shell lacht met de energiecoöperatie waarvan jij lid bent.

Limitarisme heeft een dubbel doel: enerzijds onze ideeënwereld veroveren met ideeën die het neoliberalisme kunnen vervangen en anderzijds een handvat bieden om macro-economische veranderingen door te voeren: komaf maken met belastingparadijzen bijvoorbeeld, of het minimumloon verhogen. Dus ik zou liever door de nationale overheid ingehuurd worden (*lacht*).

Of misschien kunt u op bezoek bij ArcelorMittal? Gigantische uitstoot, vraagt en krijgt honderden miljoenen overheids-

steun... en is in handen van Lakshmi Mittal, vele keren miljardair.

Dergelijke enorme bedrijven hebben vaak historische winsten die ze gewoon niet hadden mogen hebben, bijvoorbeeld omdat ze gebaseerd zijn op uitbuiting, oneerlijke handelsverhoudingen of vervuiling waarvoor ze nooit betaalden.

Die bedrijven vragen de overheid om steun voor hun energiefacturen en -transitie, wat eigenlijk neerkomt op chantage: 'Steun ons, of we zijn weg.' Terwijl ze hun historische winst zouden moeten gebruiken voor de transitie.

Bovendien zijn die multinationals op zo'n manier georganiseerd dat ze heel veel winst maken en dat zonder veel belasting te betalen, terwijl ze ook nog eens overheidssteun krijgen. Daarvoor schakelen ze een hoop juristen in. Rijke mensen doen dat ook, die hebben de vermogensbeschermingsbranche (*'wealth defense industry'*).

Extreme rijkdom is nergens goed voor

Ingrid Robeyns

_promoveerde bij Amartya Sen aan de universiteit van Cambridge

_hoogleraar Ethiek van Instituten aan de Universiteit Utrecht

_grondlegger van het limitarisme; haar gelijknamige boek is volgens Thomas Piketty een 'must-read'

U onderzocht de kansen en uitdagingen om de fossiele industrie te nationaliseren. Schiet het een beetje op met dat idee?

Je bent de allereerste die me daar iets over vraagt. Dus: nee (*lacht*).

Maar als je ziet wat die fossiele industrie doet, is de vraag natuurlijk: hoe stop je hun wereldverwoestende gedrag dan wel? Ze aanvaarden niet dat de olie in de grond moet blijven zitten. Integendeel, ze zijn nog altijd op zoek naar nieuwe velden. Winstmaximalisatie is hun enige focus. Stel dat je Shell zou kunnen nationaliseren en uitfasen, tja, dat lijkt me veruit verkieslijk boven Shell dat rustig verder de wereld naar de knoppen helpt.

Beleidsmakers zullen zeggen dat dat niet 'haalbaar en betaalbaar' is.

Jamaar, vinden we de schade die op dit moment wordt aangericht dan wel aanvaardbaar?

Welk pad naar verandering is dan haalbaar? Rechtszaken zetten een en ander in beweging. Je hebt ook aandeelhoudersactivisme, zoals van Follow This. Maar die spelen het spel ook weer braaf volgens de regels, ze steken niks in brand... Hoe lang moet je netjes blijven? Is een pijpleiding saboteren zo onredelijk als je ziet wat die aanricht? Is materieel eigendom heilig, of het feit dat zo veel mogelijk mensen een goed leven kunnen opbouwen?

'Shell lacht met de energiecoöperatie waarvan jij lid bent'

Maar toen ik daar online een discussie over begon, kwamen er heel heftige negatieve reacties. Het feit dat dit zo radicaal klinkt, zegt iets over de staat waarin we ons bevinden, de 'eigendom-is-heilig'-wereld waarin we allen leven. Wie jonger is dan 50, heeft nooit iets

anders gekend dan het neoliberalisme. We zien gewoon niet dat het Overton-venster erg rechts staat.

Welke strategie volgen we om de planeet voor de mensheid leefbaar te houden? Als je ziet dat het te traag gaat, ja, dan denk ik dat geweld tegen voorwerpen, tegen eigendom, soms moreel gerechtvaardigd is. Het hangt ervan af wat er op het spel staat - en nu staat er veel op het spel.

U roept op om netjes belastingen te betalen, zodat we op democratische wijze kunnen beslissen wat we ermee doen. Tegelijk toont u pijnlijk duidelijk dat onze democratieën het geld vaak niet behoorlijk besteden. Wringt dat niet? Daar zit zeker een spanningsveld. Maar ik zie maar één gezond pad om te bewandelen: vechten voor een betere overheid. En dat vergt mensen die zichzelf zien als burgers, niet alleen als werknemer of

Makkelijk bewust kiezen

Wat goed is voor jou én voor de planeet, dat smaakt altijd naar meer. Daarom hebben we bij Bio-Planet alles in huis voor wie bewuste keuzes wil maken. Benieuwd? **Kom zeker eens langs en gebruik deze kortingsbon!**

Ruil deze bon van 10/9 t.e.m. 15/11/2024 in bij Bio-Planet voor **€ 5 korting**. Geldig met Xtra op je **volledige kasticket**, met een aankoopbedrag vanaf € 50.

Vind een winkel in je buurt op bioplanet.be

Enkel originele bonnen worden aanvaard. Geldig bij een minimaal aankoop van € 50 en op vertoon van Xtra. Niet cumuleerbaar. Niet inwisselbaar in contant geld. 1 bon per kasticket. Deze actie is geldig in alle Bio-Planet-winkels en in de Bio-Planet-webshop op collectandgo.be. Niet geldig op vuilniszakken, geschenkkarten en herbruikbare zakjes.

VU: nv Bio-Planet, V. Demersmaekerstraat 167, 1500 Halle. BTW BE0472405143, RPR Brussel.

consument. Daarom zijn die ideeënwereld en ideologie zo belangrijk. Het neoliberalisme heeft ons beelden, woorden en ideeën gegeven waardoor wij onszelf louter in economische termen zijn gaan zien, maar we zijn veel meer dan dat.

Overheden gaan nooit perfect zijn, maar als je bepaalde landen met elkaar vergelijkt, is het zeer duidelijk dat sommige overheden veel beter slagen in hun zorgopdracht dan andere.

Kunnen we het ontspoorde neoliberalisme wel aanpakken binnen het kapitalisme?

Dat hangt ervan af hoe je kapitalisme definieert. Ik zou denken dat je al een heel eind komt met een groenere versie van een gemengde economie. Want wat is het alternatief? Een politiek repressieve planeconomie? Of, zoals de *democratic socialists* voorstellen, een samenleving waarin iedereen voluit voor het collectief kiest? Daarin geloof ik niet: er zijn nu eenmaal heel wat mensen die prioriteit geven aan hun individuele vrijheden. Ik denk dat bepaalde vrijheden al te zeer onderdrukt zouden worden. Anderzijds: dat geldt ook voor het huidige systeem. Heel wat mensen hebben geen toegang tot allerlei sociaal-economische vrijheden.

Behalve stemmen voor herverdelende partijen, wat kan de niet-steenrijke Frontaalleser doen?

De vraag 'wat kan ik doen?' krijg ik wel vaker. Vandaag is het neoliberalisme dominant en is een donut-achtige sociale democratie in opkomst. Er zijn dus twee opdrachten:

het ene afbreken, het andere opbouwen. Alles wat daaraan bijdraagt, telt mee. Of je nu inzet voor meer fietspaden, of je bekritiseert ArcelorMittal, dat maakt er allemaal deel van uit. We moeten alleen met genoeg mensen zijn. We moeten ons allen afvragen hoe we kunnen bijdragen, en als iedereen maar iets doet, en vooral het structurele werk, dan krijgen we die transitie van de grond. Dat is echt cruciaal: iedereen moet iets doen. Er zijn vandaag te veel mensen die hun rol van burger uit het oog verloren zijn. Heel wat mensen zijn bezig met hun werk, hun vrienden, hun consumptie, en daar houdt het op.

De urgentie is nochtans groot. Want niet alleen de ecorechtvaardige transitie is in opmars, maar ook het fascisme. In het programma van de extreemrechtse partijen staat dat het klimaatbeleid een hoop linkse propaganda is, en door de versnipperaars kan. Zo zijn we nog verder van huis.

Om iets optimistischer af te ronden: wat geeft u hoop?

De Europese Green Deal en natuurherstelwet zijn beide afgezwakt, maar gaan toch de goede kant uit. En Spanje, Duitsland, Zuid-Afrika en Brazilië hebben aan de G-20 een mondiale miljardairstaks voorgesteld, dat is ook hoopgevend. Misschien lukt het nog niet op de G20-top in november, maar de keer daarop wel.

Praat u ons bij tijdens uw lezing in Gent op 12 december? Tot binnenkort!

'Wie jonger is dan 50, heeft nooit iets anders gekend dan het neoliberalisme'

Meer info over de lezing van Ingrid Robeyns op www.gentsmilieufront.be/robeyns

Zin in heerlijk duurzaam eten?
Wij koken naar
jouw smaak en budget

lente- of communiefeest • verjaardagsfeest •
huwelijk • teambuilding • bedrijfsevent

www.de-goede-zaak.be

Ontdek onze webshop
met biologisch lekkers

seitan • broodbeleg • ontbijtgranen

www.seitan.be

OP FIETSVAKANTIE?
ZORGELOOS NAAR JOUW WERK?
OF ER GEWOON OP UIT MET DE KINDEREN?

**CASA de
CICLISTAS**
HELPT JE GRAAG OP WEG

WWW.CASADECICLISTAS.BE

Roman Krznaric, *De Goede Voorouder*, 2020, Ten Have, 304 pagina's.

'Vooral collectieve actie gericht op onze machthebbers is nodig, willen we een systeemverandering bereiken.'

Zin om mee te lezen met onze boekenclub? Stuur een mailtje naar boekenclub@gentsmilieufont.be!

De Goede Voorouder

Langetermijndenken voor een kortetermijnwereld

Denk jij wel eens verder dan de toekomst van je eigen kinderen, of die in je omgeving? Het Maorivolk alvast wel: via 'Whakapapa', de gedachte dat je een oneindige mensenketen vormt met alle mensen die ooit geleefd hebben, vandaag leven en in de toekomst geboren worden. Onze voorouders hebben een invloed op ons, en wij laten een erfenis na voor de komende generaties. We moeten goede voorouders zijn en een leefbare aarde nalaten.

txt_ Janne Delagrance

Hoe? Volgens Roman Krznaric moeten we af van ons 'marshmallowbrein', waarbij we onze behoeften onmiddellijk willen vervullen. Dat wordt aangemoedigd door het kapitalisme met zijn 'Buy Now'-knoppen en voortdurende winstbejag. We hebben echter ook een 'eikelbrein', waarmee we voor de lange termijn kunnen plannen, zoals bij de uitbouw van ons landbouwsysteem of ruimtereizen.

De auteur reikt zes manieren van langetermijndenken aan, waarmee we ons eikelbrein meer kunnen activeren. Door o.a. intergenerationele rechtvaardigheid op te nemen in onze politieke systemen en een overstijgend doel voor de mensheid te definiëren, kunnen we afstappen van onze kortzichtigheid en als samenleving onze langetermijnroute uitstippelen.

Intergenerationele rechtvaardigheid kan ingevoerd worden door bijvoorbeeld een minister voor de toekomst aan te stellen. Die controleert dan elk beleidsvoorstel op de impact op toekomstige generaties. Dat sluit aan bij het 'zevendegeneratiedenken' van vele inheemse volkeren. Zij denken bij elke beslissing na welke invloed die heeft op de zeven volgende generaties. Een schepen voor de toekomst in Gent, zou dat niet mooi zijn?

Het overstijgende doel voor de mensheid moet volgens de auteur 'One-Planet Thriving', een gedijende planeet, worden: de behoeften van alle levende en nog ongeboren mensen invullen,

binnen de ecologische grenzen van de planeet. De mosterd daarvoor haalde hij bij zijn vrouw Kate Raworth, auteur van 'Donuteconomie'.

Krznaric wijst naar hoe het neoliberalisme de wereld veroverde: door doelbewust en gestructureerd ideeën te verspreiden. Zo kunnen we ook een ecologische samenleving uitbouwen. De ideeën moeten beschikbaar en bekend zijn wanneer grote crisissen zich voordoen, zodat we ze meteen kunnen toepassen.

Welke ideeën? De auteur vermeldt een volledig uitgewerkte circulaire economie, rewilden, democratische energie en kosmo-lokale productie (waarbij ontwerpen voor o.a. ecohuizen wereldwijd vrij beschikbaar zijn).

Het duidelijk gestructureerde boek vol filosofische ideeën én concrete plannen deed ons wegdromen over de mogelijkheden voor Gent. Hoe kunnen we op stadsniveau meer langetermijndenken? We bespraken huisvesting en ruimtelijke ordening, waarbij een langetermijnvisie essentieel is. Hetzelfde geldt voor energieproductie. Democratische energie, in handen van gemeenschappen, wordt ook in het boek vermeld als de weg vooruit.

Ten slotte benadrukt Krznaric dat vooral collectieve actie gericht op onze machthebbers nodig is, willen we een systeemverandering bereiken. Dat doen we met GMF alvast goed!

Stadsplant Ambassade Druivelaar

De Geveltuinbrigade verrijkt onze stad elk jaar met honderden nieuwe Gentenaars; klimplanten die hard nodig zijn om onze stad klimaatrobust te maken en de biodiversiteit te herstellen. Hoog tijd om deze Gentenaars beter te leren kennen. In deze editie is de druivelaar (*Vitis vinifera*) aan de beurt.

txt_Daniël Vernooy pix_Beline Xu

De druif is sinds het prille begin van onze beschaving een trouwe metgezel. Archeologische vondsten wijzen op domesticatie van de plant tussen de 7000 en 9000 jaar geleden in de Kaukasus. Van daaruit reisde de druivelaar eerst rond de Zwarte Zee. Daar biedt ze nog steeds verkoeling tegen zomerse hitte door in de pergola's te klimmen die vrijwel ieder huis siert in dat deel van de wereld. Vervolgens trok de druif naar het westen, het Mediterrane gebied in, en naar het oosten tot in China.

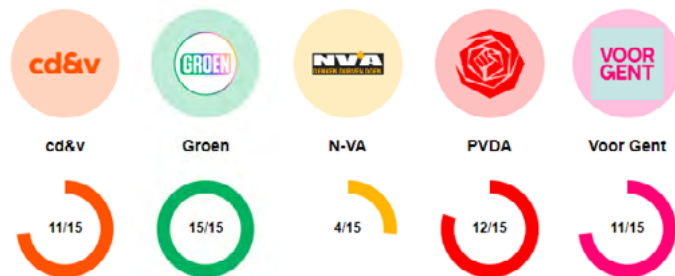
'Druivelaars zijn al duizenden jaren niet enkel onderdeel van onze voedselproductie maar ook van onze architectuur, als gevelplant of pergola'

Het oudste literaire werk wat bij ons bekend is, het Akkadische epos van Gilgamesh (ca. 1800 BC), spreekt al over de belangrijke positie van de plant in het oude Mesopotamië, en we vinden tal van verwijzingen in literatuur, afbeeldingen en sculpturen bij de oude Egyptenaren, Perzen, Grieken en Romeinen. Ook de Bijbel spreekt van de druif. Als de zondvloed eenmaal gedaan is, plant Noah de eerste wijngaard. Vervolgens maakt hij wijn, wordt dronken en valt naakt in slaap in zijn tent. (Gen. 9.20-9.21).

Er zijn in de lange kweekgeschiedenis van de druif, talloze variëteiten ontwikkeld. Met de Geveltuinbrigade planten we de 'Boskoop glory' een cultivar ontwikkeld in Wageningen met zoete dessertdruiven die zich thuis voelt in ons klimaat. De bladeren zijn in trek bij onze Turkse, Arabische, Perzische en Bulgaarse gemeenschappen om dolma mee te bereiden, waarvan talloze recepten bestaan. Vaak met gehakt, ajuin en rijst als vulling, maar er zijn genoeg vegetarische varianten; bijvoorbeeld gevuld met rijst, pijnboompitten, munt, dille en citroen. Heerlijk als onderdeel van een mezze met olijven, hummus en baba ganoush op een zomerdag in de verfrissende schaduw van een druivenpergola.* De druif als gevelplant is een veelbelovende speler in een bredere wereldwijde beweging die op tal van creatieve manieren voedselproductie probeert in te bedden in het stedelijk weefsel. In Gent kennen we de fruitstraat die hieraan werkt, waarvan de eerste binnenkort aangelegd zullen worden.

Druivelaars zijn al duizenden jaren niet enkel onderdeel van onze voedselproductie maar ook van onze architectuur, als gevelplant of pergola. Op deze traditie kunnen we bouwen om de uitdagingen van onze tijd aan te gaan. Om zomerhitte te bestrijden en een gezonde en natuurlijke stad te bekomen moeten we een zo groot mogelijk oppervlak van onze stad voorzien van een bladerdak. Daar waar geen ruimte is voor bomen, kunnen straten, parken en pleinen overspannen worden met druivenpergolas, om Gent te koelen en de stad te voorzien van druiven, wijn en dolma.

**Niet overal in Gent zijn druiven of druivenbladeren uit volle grond eetbaar; check bij de Vlaamse bodemkundige dienst of de grond vervuild is.*

Milieu- en klimaatbewuste Gentenaars worden op de wenken bediend: Gents MilieuFront maakte een kieswijzer, te vinden op gentsekieswijzer.be. (Hoezo, u hebt die nog niet ingevuld? Schiet op, wij wachten wel even!) Hier alvast enkele zaken die ons opvielen.

txt Bouke Billiet pix Amke De Smedt

Iedereen is het roerend eens

Het eerste wat opvalt: alle partijen gaan akkoord met

'Alle partijen gaan akkoord met de stellingen over vergroening'

die niet alleen openbaar groen beheert, maar ook beleid ontwikkelt om de 1500 hectare private tuinen te vergroenen. Er komt, in navolging van de Vlaamse doelstelling, per Gen-

Zo, dat schiet lekker op.
Het hoofdstuk vergroening van
het bestuursakkoord is al klaar!

Vergroenen - maar waar?

Kleine nuance: 'akkoord' aanvinken is ook maar zoveel waard, natuurlijk. De vraag is niet alleen of partijen vóór zijn, maar ook of ze ervoor gaán. Alle partijen spreken zich uit voor forse vergroening, maar: hoe en waar gaan ze het doen? Dat is niet altijd even duidelijk. Zo schrijft Voor Gent 30 procent ontharding te willen bij heraanleg van straten. Dat is dubbel zoveel als het huidige streven.

'De vraag is niet alleen of partijen vóór zijn, maar ook of ze ervoor gáán'

Uitstekend idee, maar: dat kan alleen als er in die straten, naast overgedimensioneerde wegverharding, ook parkeerplaatsen verdwijnen. Maar daarover is er in het programma, dat nochtans 128 pagina's telt, niet veel terug te vinden. Het programma van Voor Gent bevat heel wat goede voorstellen om andere vervoersmiddelen dan de privéauto aantrekkelijker te maken, maar zal dat volstaan om het verplaatsingsgedrag van de Gentenaar en Gent-bezoeker ingrijpend te veranderen? De eerste bewonersparkeerk kaart blijft gratis. Autoparking Zuid wordt zeer sterk uitgebreid. Een deel van de NMBS-autoparking aan het station omvormen tot fietsenstalling is voor

de fusielijsjt geen optie. Veel auto-ontradend beleid zien we dus niet, wat de vraag opwerpt: in welke mate wil Voor Gent de publieke straatruimte heroveren op de privéauto om te gaan vergroenen?

Wel heerlijk concreet zijn de pleinplannen van Voor Gent: maar liefst tien pleinen worden genoemd om te ont- harden en vergroenen (wat, nemen we aan, ook aanzienlijk autovrijer betekent). Cd&v, Groen, PVDA en uiteraard ook Voor Gent steunen de stelling om minstens één plein per jaar autovrij en groener te maken.

Bocht rond stadsboulevard

Opmerkelijk: de twee partners van Voor Gent, die toch mee

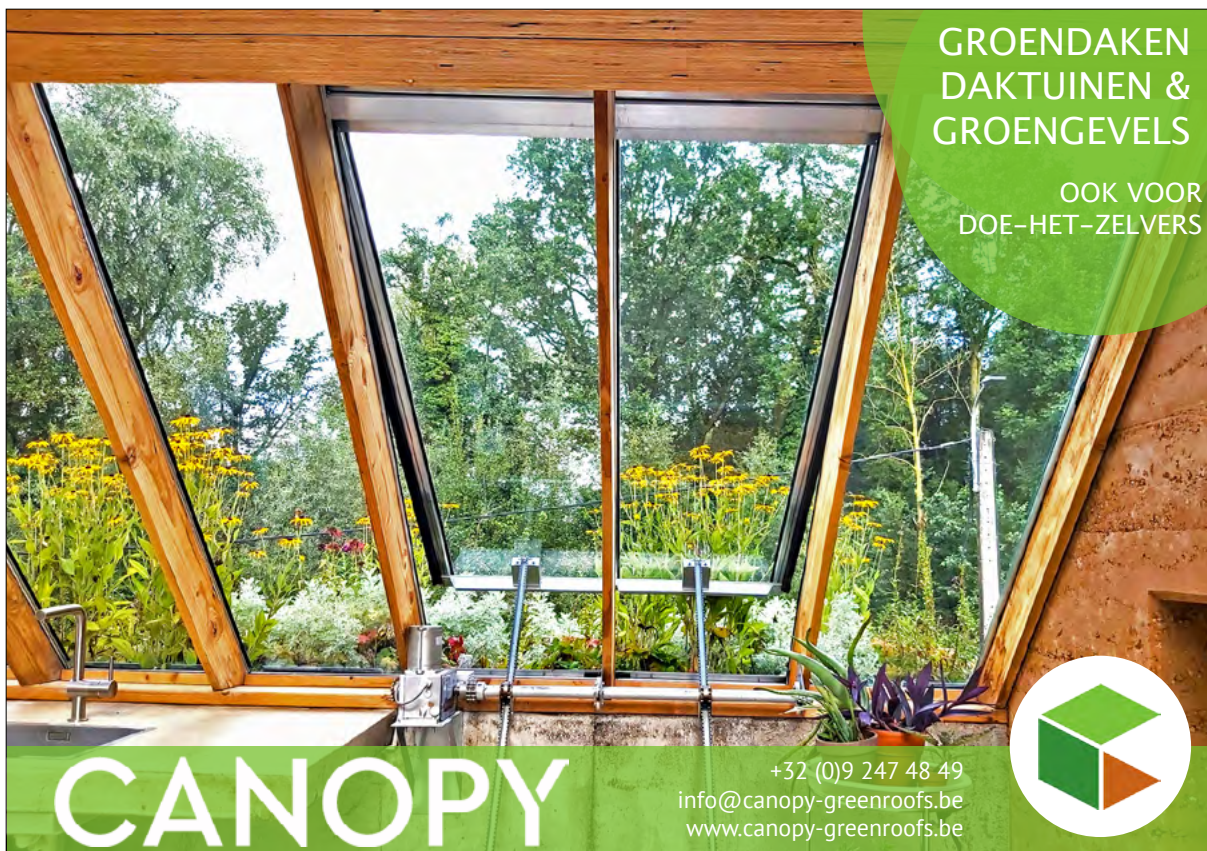
[illegible]

de pen vasthielden van het vorige bestuursakkoord, blijken niet meer gewonnen voor een autoluwe stadsboulevard. Ook N-VA lust er geen pap van. N-VA verklaart zich met slechts vier van de vijftien

GMF-stellingen akkoord.

Groen is de enige partij die de vijftien GMF-voorstellen onderschrijft. Over de stadsboulevard: 'Bovenlokaal verkeer kan beter langs de R4, die we dan ook optimaliseren. (Maar leest u de toelichting van elke partij er vooral zelf eens rustig op na!) Groen wil de eerste bewonersparkeerkaart betalend maken. De partij 'vindt het niet fair om 12 m² van de openbare ruimte gratis te claimen' en koppelt dit aan een 'mobiliteitsbudget voor elke Gentenaar onder een bepaalde inkomensgrens, vrij te besteden aan openbaar vervoer, een fiets of een parkeerkaart.' Groen, PVDA en Voor Gent hebben begrepen dat garageboxterreinen weliswaar tegemoetkomen aan een reële opbergnoed, maar ook een doorn in het oog zijn van veel Gentenaars. Groen wil de opbergbehoefte van de Gentenaars collectief opvangen met fietsenstallingen of gestapelde stockeerruimte, en wil terreineigenaars fiscaal stimuleren om hun terrein anders

**GROENDAKEN
DAKTUINEN &
GROENGEVELS**

OOK VOOR
DOE-HET-ZELVERS

CANOPY

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

**DANSHUIS
DE INGANG**

start nieuw seizoen

sep'24!

100%
DANS!

**DANSHUIS DE INGANG
DE-INGANG-BE**

LESSEN | WORKSHOPS | KAMPJES
KINDEREN | JONGEREN | VOLWASSENEN

gent:

Bij OHNE shop je
biologisch, lokaal
én verpakkingsvrij.

**PAK UIT
ZONDER VERPAKKING**

OHNE
Natuurlijk en verpakt.

Steendam 63 &
K. Elisabethlaan 22,
9000 Gent

-10%

Deze advertentie geldt als
KORTINGSBON
van 10% bij OHNE Gent.

→ in te vullen. PVDA vindt hogere belastingen contraproductief en wil 'wijk per wijk met stakeholders een ruimtevisie ontwikkelen, en daarbij ook op garageboxen inzoomen'. Voor Gent kijkt hiervoor naar 'sterk stedenbouwkundig beleid'.

Houtstook

Waar Groen wel alleen in staat: een uitdoofbeleid voor de houtstook, die de lucht in en rond huis (zeer) ongezond maakt. Voor Gent houdt ook hier vast aan het wel-wortel-geen-stok-principe: 'We willen mensen stimuleren naar andere energiebronnen, niet bestraffen.' Groen pleit voor een omschakelpremie, en ook, bij slechte luchtkwaliteit, voor een stookverbod voor huishoudens die alternatieve verwarmingsbronnen hebben (de gezelligheidsstokers dus). Cd&v en Voor Gent stippen aan dat zoiets niet valt te handhaven. Ook N-VA loopt niet warm voor een uitdoofbeleid en stelt uitdrukkelijk dat gezelligheidsstoken moet blijven kunnen... terwijl het mensen voor wie houtstook wél de primaire verwarmingsbron is, aanmoedigt om te kiezen voor alternatieven.

Wonen en openbaar vervoer

N-VA kant zich als enige tegen de investering van 24 miljoen die woonmaatschappij Thuispunt Gent vraagt om de steile ambities rond sociale woningen te kunnen realiseren: 'Er moeten ook middelen naar groepen die net niet in aanmerking komen voor een sociale woning.' Waarom dat investeren in sociale woningen uitsluit, is niet helemaal duidelijk.

'Een goed idee is een goed idee, ook als het van een ander komt'

Ook rond openbaar vervoer lijkt N-VA alleen te staan. De andere partijen steken hun ergernis rond het nieuwe bus- en tramnet niet onder stoelen of banken, maar N-VA is tegen een maximum wandelafstand van 300 meter naar een halte (binnen de bebouwde kom), en is, wegens 'de toestand van de Gentse stadskas', ook tegen extra stadsmiddelen voor aanvullend openbaar vervoer.

PVDA daarentegen houdt vast aan gratis openbaar vervoer 'zoals in Luxemburg en Duinkerke'. Voor Gent en

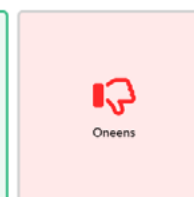
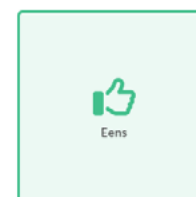
Groen pleiten voor uitbreiding van het gratis of zeer goedkoop jongerenaanbod.

Belangrijke voorwaarde

Naast de vier stellingen waarover iedereen het eens is, zijn er zeven stellingen met telkens maar één afwijkende stem (5 keer N-VA, 2 keer Groen). GMF ziet dan ook genoeg gemeenschappelijke uitgangspunten - zowel in de kieswijzer als in de programma's - om rond milieu en klimaat een ambitieuze agenda op te zetten, gedragen door een solide meerderheid.

Een belangrijke kanttekening: je kan geen straffe plannen uitvoeren als je vechtend met je coalitiepartners over straat rolt. Gent werd de voorbije jaren niet slecht bestuurd, maar het had nog veel meer kunnen zijn. Meningeën mogen en moeten botsen, maar eindelijk geruzie en elkaar stokken in de wielen steken, daar hebben de Gentenaars niks aan. Een goed voorstel is een goed voorstel, ook als het vanuit de oppositie komt. Een goed plan is een goed plan, ook als een ander er meer mee scoort. Aan al degenen die op 5 december 2024 de eed zullen afleggen: je doet dit niet voor jezelf, maar voor de Gentenaar die vandaag geen deftig huis vindt; voor de Gentenaar die hoopt dat de kinderen ook morgen veilig op school aankomen; voor de Gentenaar die in 2050 haar ramen opengooit en geniet van het zicht op haar heerlijke straat.

Er komt een schepen van vergroening die niet alleen het publiek groen beheert, maar ook motiverend beleid opzet rond de Gentse private tuinen.

Surf snel naar gentsekieswijzer.be
- en ga stemmen op 13 oktober!

**help
mee**

Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufront.be

Winfried — 'Vlaanderen moet eerst het openbaar vervoer beter uitbouwen en dan inzetten op minder auto's'

**Huisarts op rust Winfried zet zich met veel
gedrevenheid in voor mobiliteit in Gent. Frontaal
ging luisteren waarom hij dat zo belangrijk vindt.**

Sinds wanneer ben je actief voor GMF? — 'Ik ben al lang lid van GMF maar pas sinds kort actief via de Gentse Busbeweging, die ik mee opgericht heb. Je kan ons een beetje zien als de tak binnen GMF die rond openbaar vervoer werkt. Met bewoners van verschillende Gentse wijken startten we in 2020 de actiegroep 'Busje Blijft Zo': om aan te vechten dat verschillende bussen in de buurt wegvielen. We dwongen zo de huidige bussen 6 en 16 af bij het stadsbestuur. Ook in andere wijken kwam protest tegen geschrapte bussen en zo groeiden we uit tot de Gentse Busbeweging. Als ik iets lees rond mobiliteit, zoek ik uit hoe het precies zit. Zo werd ik furieus toen ik de berichten las na de evaluatie van de hervorming van De Lijn; het aantal reizigers was in 2023 toch maar mooi met 5% gestegen. Wat er niet bijstond is dat de stijging de jaren voordien, na de coronadip, veel groter was!

Vanwaar je interesse voor het openbaar vervoer?

— Er gebeurt al heel wat op klimaatvlak; door allerlei maatregelen stoten landbouw, bedrijven en huizen minder uit. Het verkeer stoot echter steeds meer uit! Daarom vind ik dat we vooral moeten inzetten op mobiliteit. Ik ben medeoprichter van de Gentse Fietzersbond, daarmee hebben we toch heel wat bereikt. Er zijn echter veel mensen die geen fiets of auto kunnen gebruiken. Er wordt nog te veel geld uitgegeven aan infrastructuur voor auto's, en de autoindustrie heeft een ongelooflijke lobby. Vlaanderen moet eerst het openbaar vervoer beter uitbouwen en dan inzetten op minder auto's. Dat is een positieve actie, je 'verbiedt' er niets mee maar helpt mensen vooruit. GMF is sterk in positieve acties, zoals de Big Jump en de geveltuinjes waarmee jullie heel veel mensen bereiken.

Onze trams en de sporen waarin ze rijden zijn zo ontworpen dat er bijna geen wrijving is, waardoor er minder energie nodig is om ze te doen rijden en ze dus een ecologisch vervoersmiddel zijn. Helaas botst de traminfrastructuur bijna letterlijk met dat andere ecologische vervoersmiddel: de fiets. In 2018 was er op initiatief van de Fietzersbond een grote studie in Gent: ongeveer 500 fietsers belandden dat jaar op de spoeddiensten door een val aan tramsporen. Denk daar nog de honderden vallende fietsers bij die er met de schrik van af komen en je beseft dat er moet nagedacht worden over hoe het beter kan.

Wat is dan de oplossing? De tramsporen opvullen?

— Nee, vullingen in de tramsporen helpen helaas niet. Er zijn 50 verschillende patenten op zo'n systeem, geen van hen werkt goed, ze gaan te snel kapot. Na de studie van 2018 en nadat een fietser dodelijk ten val kwam in de tramsporen aan de Brabantdam, werd er Vlaams geld vrijgemaakt om uit te zoeken hoe tram en fiets beter konden samengaan. In Gent valt maar liefst 30% van de rijweg voor fietsers samen met tramsporen. Op Velo-city, het internationaal fietscongres dat dit jaar in Gent neerstreek, gaf ik een workshop over het thema. Dat deed ik samen met mensen van De Lijn en van De Reizigersbond. De titel was 'Overcoming the challenge of tram tracks and bikes.' De conclusie is dat er vooral ingezet moet worden op 'vergevingsgezind' inrichten; ervoor zorgen dat een fietser ruimte heeft om op voldoende afstand van de sporen te rijden en er zo nodig in een grote hoek dwars over te kunnen. Bij nieuw aan te leggen sporen wordt er nu van bij het begin gezorgd voor een scheiding tussen tram en fiets.

Waar komt jouw engagement eigenlijk vandaan?

— Ik kom uit een geëngageerd katholiek gezin, met een vanzelfsprekende inzet voor 'de wereld'. Mijn moeder overleed aan kanker toen ik 23 jaar was. Dan denk je na over het leven, dat heb je maar één keer en daarmee moet je het doen. Als huisarts was er ook de insteek van de gezondheid: de fiets is zo gezond zowel voor jezelf als voor je omgeving, terwijl bij de auto de gezondheidsschade erg groot is. Ik ben ervan overtuigd dat je zonder de bevolking nergens komt. Mensen lokaal meekrijgen is voor mij het belangrijkste. Daarom spreekt GMF als lokale organisatie me ook zo aan. Je moet de mensen mee krijgen waar ze staan te wachten: aan de bushaltes!

txt_Sabine Huyghe pix_Jurgen Remmerie

MEET Jules #31: JULES, BIO-DIVERS

VERKIEZINGSEDITIE: KIES JE KLEURSCHEMA

ALS OKGG* STELT JULES VOOR:
IN ELKE TUIN EEN OPEN COMPOSTHOOP

*ONAFHANKELIJKE KANDIDAAT GENTSE
GEMEENTERAAD

INNOVATIEVE BESTRIJDING
VAN INVASIEVE FLORA

EN DE INTEGRATIE VAN
NON-INVASIEVE EXOTEN

Meer avonturen van Jules vind je op de GMF
website, via tinyurl.com/JulesGMF

okt nov dec

30.09

7.11

16.11

21.11

30.09 Lezing: De Europese Green Deal

Hoe leven we in 2050?

De Europese Green Deal is een pakket van actieplannen en (bindende) klimaatwetten waarmee de Commissie ons continent duurzamer wil maken. Maar die transitie moet tegelijk eerlijk en inclusief zijn en mag geen economische groei belemmeren. Ontdek waar deze Green Deal vandaan komt, hoe de Europese instellingen de strategie willen realiseren en welke drempels en uitdagingen moeten worden overwonnen. Na de lezing biedt Europa Direct Oost-Vlaanderen een kleine receptie aan.

maandag 30 september
deuren: 18.30u - Start: 19u - 21u
Provinciehuis, Leopoldskazerne -
Auditorium, Charles de Kerchovelaan
189, 9000 Gent. Inschrijven online via
gentsmilieufront.be/greendeal

16.11 10de GMF-QUIZ

quiz met ons mee

Tijd om je quizhartje terug te komen ophalen op de 10de GMF-quiz! Veel ambiance, gevarieerd en duurzaam drank en hapjes aanbod en toffe prijzen. Geheel in de GMF-spirit werken we terug met een deelprijzentafel. We vragen dat elke deelnemer een mogelijke prijs meebrengt. Iets dat je niet meer nodig hebt maar waar anderen wel nog iets mee kunnen zijn (bv. boek, fles, voorwerp, eten, ...). We quizzen terug met ploegen van max. 4 personen.

zaterdag 16 november
deuren 19u - start quiz: 19.30u - 23u
Theaterzaal Dienstencentrum
Ledeberg, Ledebergplein 30,
9050 Ledeberg
inschrijven via
gentsmilieufront.be/quiz

7.11 Groene Loper: Paradigma

onttrafelen

Laat je meenemen in een filmische trip door Paradigma, uitsluitend gemaakt met archiefmateriaal (VRT). Paradigma omtrent dat de problemen waar we vandaag de dag voor staan allesbehalve nieuw zijn: de vele gevolgen van de klimaatverandering, het afnemende vertrouwen in de democratie en de verspreiding van fake news bestaat al decennia. Paradigma gaat dieper in op ons collectieve onvermogen om al deze uitdagingen aan te pakken.

donderdag 7 november | 20u
Sphinx cinema, Sint-Michielsdelling 3,
9000 Gent
Tickets binnenkort online beschikbaar |
GMF-leden aan reductieprijs
gentsmilieufront.be/groeneloper

21.11 Groene Loper: Here

ontdekken

'Here' van de Belgische regisseur Bas Devos is een prachtig minimalistische, detailrijke film over menselijke connectie en het gevoel van thuishoren. Met *Here* werpt Devos zijn geduldige en menselijke blik op een Roemeense bouwvakker die flaneert doorheen Brussel en zijn natuur. Een verrassend bucolische ode aan de verdoken Brusselaar. Een stadssymfonie die hulde brengt aan de onzichtbaren, en aan mossen. Devos ontvouwt een mirakel: dat van de connectie tussen mensen (en de natuur).

donderdag 21 november | 20u
Sphinx cinema, Sint-Michielsdelling 3,
9000 Gent
Tickets binnenkort online beschikbaar |
GMF-leden aan reductieprijs
gentsmilieufront.be/groeneloper

28.11 Groene Loper ft. Food. Film.Fest: The Pickers

ontketenen

The Pickers is een reis naar de Europese velden waar onze groenten en fruit worden verbouwd: in Zuid-Italië plukt Seydou uit Mali sinaasappels. Bosbessen in Portugal, olijven in Griekenland, aardbeien in Spanje - een miljoen migranten werken momenteel op Europese velden. Maar het kan ook anders. *Na de docu is er een nagesprek met biooer Jarno Claeys, Ohne en Fairouz Gazdallah van Oxfam België.*

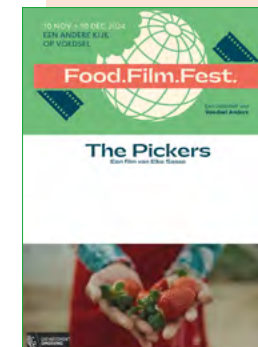
donderdag 28 november | 20u
Sphinx cinema, Sint-Michielsdelling 3,
9000 Gent
In samenwerking met Ohne,
De Landgenoten en Oxfam België.
Tickets binnenkort online beschikbaar |
GMF-leden aan reductieprijs
gentsmilieufront.be/groeneloper

29.11 Green Repair Day

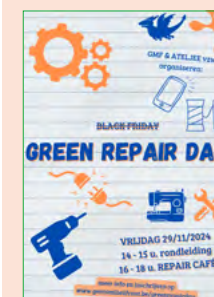
Rondleiding + repair café
i.s.m. Ateljee

Precies op Black Friday '24 organiseren GMF en Ateljee vzw een actie die alles is wat Black Friday niet is: wij focussen niet op nieuwkoop en overconsumeren, maar op duurzaamheid en repareren. Eerst is er een rondleiding in het magazijn van kringloopwinkel Ateljee vzw om te ontdekken hoe zij maximaal repareren en recyclen. Daarna volgt er een repair café in het Balenmagazijn net ernaast - specialisatie van de dag: elektro. Voor de rondleiding vragen we om je in te schrijven, voor het repair café is dat niet nodig. Tot daar en dan!

vrijdag 29 november | 14u - 15u
rondleiding; 15u - 18u repair café
Ateljee, Getouwstraat 10 en 11,
9000 Gent. Info & inschrijven op
gentsmilieufront.be/greenrepairday

28.11

29.11

ontdek meer

activiteiten op
gentsmilieufront.be/kalender

12.12 LEZING: Ingrid Robeyns

GMF @ Festival van de Gelijkheid

Met haar boek *Limitarisme: Pleidooi tegen extreme rijkdom* (2023) gooit professor Ingrid Robeyns, verbonden aan de Universiteit Utrecht, hoge ogen. Haar stelling: extreme rijkdom is schadelijk voor de samenleving. Een rijkentaks of een beperking op erfenissen kunnen zorgen voor een meer evenwichtige verdeling. Samen met Green Office Gent en Festival van de Gelijkheid nodigen we professor Robeyns uit om het hier in Gent te komen uitleggen!

donderdag 12 december | 19u
Theaterzaal Vooruit,
Sint-Pietersnieuwstraat 23, 9000 Gent
Inschrijven via Festival van de
Gelijkheid vanaf half oktober:
curieus.be/festival24-home,
meer info binnenkort op
gentsmilieufront.be/robeyns

2.12

12.12

De zomerse regen hield onze DIY-Zero Waste workshop niet tegen.
#barbricolage

Meer dan 100 Gentenaars jumpen voor beter water!
#bigjump

Mooie opkomst in het Natuur.café voor 'Het gras lacht groen'.
#klimaatverhalen

Zomerontbijtje ter ere van de tweede spruit van collega Steffi #moederschapsrust #achterdeschermen

Wij zetten de eerste Gentse mulenboom op de kaart!
#gentsefeesten

Get the bigger picture!

volg ons

👍 gentsmilieufont-GMF
📱 @gentsmilieufont
#gentsmilieufont

Henk en andere GMF vrijwilligers checkten eind augustus de gezondheid van alle Gentse toekomstbomen #zomercheck

Geveltuinbrigadier Daniël bedwingt de wilde wingerd
#snoeienaankantoor

Zo'n 40 aanwezigen verzamelden langs de R40 om na te denken over... de R40
#openraad #stadsboulevard

Gents Milieu Front

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is, op alle niveaus. Om dit te bereiken richten we ons tot lokale overheden, inwoners en organisaties in de regio via beleidswerk, sensibilisering, adviesverlening en acties. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze vereniging. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals afval, energie, mobiliteit en klimaat. MilieuAdviesWinkel (MAW) is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 10 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëeringsformulier op de website. Jij kiest zelf voor welk bedrag je lid wordt op gentsmilieufont.be/wordlid. Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originele cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

COLOFON

Frontaal is het driemaandelijkse tijdschrift van Gents MilieuFront vzw (GMF)

Jaargang 27_nr. 3
Herfst 2024

verantwoordelijke uitgever
Pieter Nuytinx
Dampoortstraat 81
9000 Gent

redactie
An Van Hemeldonck, Janne Delagrange, Bouke Billiet, Sabine Huyghe, Joris Eschauer, Lowie Vandyck, Daniël Vernooij, Lisa Maréchal, Toby Lauwerier, Anke de Sagher, Hanne Neys, Natan T'Joens, An Van Hemeldonck, Steven Geirnaert, Lieven Symons, Iris Verschaeve, Thijs Michiels

grafisch concept
Marlies Nachtergaele

lay-out
Titus Verboven
Ferre Loeckx
Pierre Van Uffelen
Amke De Smedt

fotografie — illustraties
Vermeld bij artikel.
Cover: Jurgen Remmerie
Achterflap: Lotte De Puyseleir
— Huisfotograaf:
Jurgen Remmerie
— Huisillustratoren:
Bart Van Besien
Beline Xu
Bieke Vanherewege
Britta Bolte

contact redactie
frontaal@gentsmilieufont.be

copyright
Overname van artikels wordt aanbevolen, met bronvermelding.

drukwerk
Graphius, Gent

Gedrukt op 100% kringlooppapier met inkt op vegetale basis en solventvrij.

De Vlaamse overheid en Stad Gent erkennen en steunen GMF.

doe mee

GMF bestaat dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers.

Hands-on organisatoren, dossierverreikers of praktische enthousiastelingen: iedereen is welkom! Stuur een e-mail naar info@gentsmilieufont.be en we nodigen je uit voor een kennismakingsgesprek!

steun ons

Steun GMF met een gift, en je kan rekenen op 45% belastingvermindering! Stort een bedrag op rekening BE19 8939 4405 6912. Vermeld in de mededeling 'Gift'. Alle giften vanaf €40 op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Giften hoger dan €40 zijn natuurlijk ook welkom. Merci!

vind ons

Secretariaat GMF
Dampoortstraat 81
9000 Gent — T 09 430 03 90
info@gentsmilieufont.be
www.gentsmilieufont.be
Steven Geirnaert, Iris Verschaeve, Thijs Michiels, Steffi Boelens, Bouke Billiet, Annelies Sevenant en Daniël Vernooij

Openingsuren
Open van maandag tot vrijdag.
9u – 12u30 | 13u30 – 17u

MilieuAdviesWinkel (MAW)
Wil je bouwadvies? Maak dan eerst een afspraak. — T 09 430 03 91
info@milieuadvieswinkel.be
www.milieuadvieswinkel.be
Stefaan Claey, Veerle Vercruyce, Bieke Vanherewege en Wim Crepain

Scan de QR-code om naast Frontaal ook de GMF-nieuwsbrief te ontvangen

Groene loper

filmfestival van Gents MilieuFront

7 NOV Paradigma - ontrafelen

14 NOV I am The River - ontwaken

21 NOV Here - ontdekken

28 NOV The Pickers - ontketenen

7 NOV > 28 NOV
ELKE DONDERDAG

Programmatie en tickets op
gentsmilieufront.be/groeneloper

SPHINX

Frontaal

Gents
Milieu
Front

driemaandelijks magazine van Gents MilieuFront
jaargang 27 – 3de trimester 2024
v.u. Pieter Nuytinck, Dampoortstraat 81, 9000 Gent

P806132
afgiftekantoor
9000 Gent 1

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE